Het grommende hondenhok dat warmtepomp heet

Posted on 21 september 2019 by Jan Zandbergen

Na Ruud van het straalkacheltje nu Joost van de warmtepomp. Ook weer zo'n zo'n paradijselijke oplossing die natuurlijk niet bestaat. Lees en huiver.

Staat u mij toe dat ik nog even terugkom op de kwestie van twee weken geleden. Lees hier De warmtepomp-lobby van de gemeente Amsterdam bracht in zijn poging de Gewone Man te bereiken de Amsterdamse huurder Ruud voor het voetlicht. Het genoteerde verslag van Ruuds dramatische afscheid van het aardgas bevatte zoveel onwaarschijnlijkheden dat ik vermoedde dat diens casus geheel en al op fantasie berustte.

Lezers van *Wynia's Week* wezen me erop dat Ruud echt bestaat: hij maakte onlangs zijn opwachting in een tv-actualiteitenrubriek bij de Publieke Omroep. Mijn aanname bleek juist: doordat Ruud voor twintig zonnepanelen koos in een gemeenschappelijke flat, is er nu geen ruimte op het dak voor panelen van medehuurders. Ruuds excuus op tv was dat zijn medehuurders geen interesse in panelen hebben. Maar zijn verhaal staat nu juist op de website van de gemeente

om anderen te inspireren hetzelfde te doen als Ruud.
Over Ruuds nieuwe elektrische verwarming zweeg de gemeentelijke website iets te nadrukkelijk. De tv-uitzending gaf uitsluitsel. Ruud ging voor één (1) elektrisch kacheltje met gezellig gloeiende namaak-houtblokken. Een bestseller van de Gamma voor de wat kleinere logeerkamer, maar nauwelijks een serieus alternatief voor de gemiddelde driekamerwoning, laat staan een eengezinswoning.

En nu dan: Joost (en zijn vriendin)

Deze week revancheert de gemeente Amsterdam zich met een uit de kluiten gewassen geval van energietransitie. Ditmaal maken we kennis met Joost plus naamloze vriendin. Joost kocht samen met vriendin een casco-huis in Amsterdam-Zuidoost. En zowaar is men nu op de Amsterdamse lobbysite wat scheutiger met de technische gegevens. Maar niet met de financiële, waarover straks meer.
Joost en vriendin kozen voor een warmtepomp, vloerverwarming, professionele muurisolatie, driedubbel glas en twintig panelen op het dak, met als doel 'Nul Op De Meter' te krijgen. Wat de eeuwige jachtvelden waren voor de oude Germanen is Nul Op De Meter voor de moderne ridders van de Ronde Energietafel.

Een rekentruc

In feite gaat het hier om niet meer dan een boekhoudkundig foefje: de bedoeling is dat het jaarsaldo op de meter geheel wegvalt tegen de opbrengst van de zonnepanelen. Het saldo op de meter is dan nul.

Dat betekent uiteraard niet dat er verder geen kosten zijn, want de netbeheerder wil ook graag betaald worden. Verder is muurisolatie, driedubbel glas en vooral de aanschaf en installatie van een warmtepomp buitengewoon prijzig. De jaarlijkse afschrijving van zo'n pomp is ook nog eens hoog omdat hij per etmaal langer en harder moet werken dan een cv-ketel in vergelijkbare situatie en daardoor eerder vervangen moet worden.

Maar het kostenplaatje, dan?

Op de sociale media, waar de casus van Joost als een betaalde advertentie geplaatst werd, is iedereen vooral nieuwsgierig naar het kostenplaatje. Hoeveel betaalde Joost voor deze investering en is het realistisch om te denken dat hij dat ooit terugverdient, zeker gezien de korte levensduur van de pomp? Maar de

gemeente houdt zich doof voor zulke vragen.

Eigenlijk gaat het in de advertentie voornamelijk over een andere kwestie. Een bijkomend technisch probleem is namelijk dat de gemiddelde warmtepomp veel herrie maakt. Dit komt nadrukkelijk aan de orde in het verhaal van Joost: 'Wij [hebben] liever niet dat de warmtepomp 's nachts onnodig aangaat. Het is hier [in Zuidoost] 's nachts doodstil en je hoort de warmtepomp dan wel ondanks dat hij weinig geluid maakt.'

Jouw Nul is andermans gebrul

Op de foto bij het webartikel zie je dat de warmtepomp opzichtig en pontificaal naast de voordeur staat. Joost en co hebben hier zelf nog relatief het minste last van, want hun muren zijn tegen hoge kosten extra dik geïsoleerd. Maar voor de huizen van de buren geldt dit niet. Dus voor wie kiest voor Nul Op De Meter geldt: jouw Nul is andermans gebrul.

Zelfs Diederik Samsom, sinds kort de klimaatkardinaal van de nieuwe EU-klimaatpaus Frans Timmermans, geeft toe dat de warmtepomp een 'luie uitvinding' is. Feitelijk is het een airco die 'achterstevoren' wordt gemonteerd. Een airco voert warme lucht af en blaast koude lucht naar binnen; de warmtepomp doet dat precies andersom. Het is een typische toepassing voor regio's waar kolencentrales ruim voorhanden zijn en waar van nature geen of nauwelijks aardgas is. Dat geldt voor het Verre Oosten, en daar komen ze ook allemaal vandaan.

Hoe zit dat met Groen en Sociaal?

De warmtepomp is de Oosterling in onze huiskamer en omdat het toch een beetje een rare vreemdeling is, zetten we hem bij voorkeur in de voortuin of op het balkon, zodat anderen de lasten hebben en wijzelf de lusten. Groen en sociaal is niet hetzelfde, voor wie dat nog dacht.

Daarmee past de warmtepomp perfect bij dat andere Moderne Oxymoron van de Energie: hout dat bij verstoken geen CO_2 afgeeft. Dat gelooft werkelijk niemand, behalve de Nederlandse politicus.

Oorspronkelijk was het een briljant idee dat je resthout en biomassa beter kunt verstoken, omdat de CO_2 die dat in zijn leven heeft opgenomen, sowieso vrijkomt

als het vergaat. Maar dat geldt natuurlijk niet voor de complete levende bomen, die nu massaal en met EU-premie worden omgehakt. Met de pauselijke groeten van Timmermans en Samsom.

Nul? Een zinloze exercitie

Nog zo'n oxymoron is de elektriciteitscentrale zelf. Onze groene vrienden mogen er graag op wijzen dat 13,5% van het totale elektriciteitsgebruik afkomstig is van zon en wind (cijfers van 2019). Dat betekent wel dat 86,5% in de afgelopen twaalf maanden afkomstig is van fossiele bronnen, wat opeens een stuk minder heldhaftig klinkt.

Een en ander maakt van zo'n wedstrijdje als Nul Op de Meter een zinloze exercitie. De 'paradijselijke' elektriciteit komt, ook de komende jaren, vooral van bronnen als aardgas, steenkool en zelfs bruinkool, want Tennet, de Nederlandse overkoepelende netbeheerder, koopt nu bij tekorten al regelmatig extra stroom in bij de Oosterburen. Terwijl de transitie nog niet eens goed en wel begonnen is.

Het paradijs, laat staan paradijselijke energie, bestaat dus niet. Tenzij je Germaan bent en vurig gelooft in de eeuwige jachtvelden. De laatste Germaan die dat nog deed was Richard Wagner.